

Likuma termini

Kā noteikt, vai mans uzņēmums klasificējas kā mazumtirgotājs ar būtisku ietekmi nepārtikas preču tirdzniecībā?

Pamata elementi būtiskas ietekmes konstatēšanā ir iepirkuma vara un piegādātāju atkarība, kas ir vērtējami ciešā saistībā viens ar otru. Piem., ja piegādātājs lielāko daļu savas produkcijas pārdod mazumtirgotājam, kā arī, ja mazumtirgotājam, kurš šīs preces iepērk, ir vienpusēja vara piemērot un uzspiest piegādātājam netaisnīgus un nepamatotus nosacījumus, tad ir pamats uzskatīt, ka piegādātājs ir atkarīgs no mazumtirgotājs un mazumtirgotājam ir būtiska ietekme nepārtikas preču tirdzniecībā.

Kas ir pārtika?

EK Regulas Nr.179/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu-<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32002R0178&from=LV>, 2.pants nosaka: "Pārtika ir jebkura apstrādāta, daļēji apstrādāta vai neapstrādāta viela vai produkts, kas paredzēts cilvēkiem uzturam vai ko saprātīgi paredzamos apstākļos cilvēki varētu lietot uzturā." Pie pārtikas pieder dzērieni, košļājamās gumijas un jebkura viela, tostarp ūdens, kas apzināti pievienota pārtikai ražošanas, sagatavošanas vai apstrādes laikā.

Pie pārtikas nepieder: dzīvnieku barība; dzīvi dzīvnieki, ja vien nav sagatavoti laišanai tirgū patēriņam cilvēka uzturā; augi pirms novākšanas (sēklas, dīgsti u.tml.); zāles Padomes Direktīvas 65/65/EEK un Padomes Direktīvas 92/73/EEK nozīmē; kosmētiskie līdzekļi Padomes Direktīvas 89/622/EEK nozīmē; tabaka un tabakas izstrādājumi Padomes Direktīvas 89/622/EEK nozīmē; narkotiskās vai psihotropās vielas ANO 1961.gada Vienotās Konvencijas par narkotiskajām vielām un ANO 1971.gada Konvencijas par psihotropām vielām nozīmē.

Kas ir jauna prece?

- 1) oriģināla prece, kas līdz šim tirgū nav bijusi pieejama un patērētājiem nav zināma;
- 2) prece, kas ir bijusi pieejama tirgū, bet kuras izplatīšanā patērētājiem piegādātājs nav izmantojis konkrētā mazumtirdzniecības uzņēmuma pakalpojumus;
- 3) prece, kuras tirgošanas periods konkrētajā mazumtirdzniecības uzņēmumā nepārsniedz sešus mēnešus no pirmreizējās tirdzniecības uzsākšanas.

Par jaunu un nezināmu nevar uzskatīt:

- 1) sezonālu preci;
  - 2) preci, kuras ražošana un/vai realizācija konkrētam mazumtirdzniecības uzņēmumam bijusi pārtraukta uz laika periodu līdz gadam;
  - 3) ražotāja vai piegādātāja piedāvātās esošās preces paveidu (dizaina, svara izmaiņas, piedevu variācijas u.tml.).
-

Atlaides

Vai mazumtirgotājam ir atļauts piemērot gan mēneša, gan kvartāla pieauguma atlaides?

Likuma ietvaros ir atļautas gan akciju atlaides, gan apjoma atlaides, tomēr arī šīs atlaides nedrīkst tikt piemērotas par vienu un to pašu preču apjomu divreiz.

Vai Likums atļauj preču pārcenošanu, piemērojot kredītrēķinu?

Jebkura preču piegādes cenas pazemināšana (pārcenošana) (sakarā ar derīguma termiņa beigām, noieta trūkumu u.tml.), nokārtojot to ar kredītrēķina palīdzību, var tikt uzskatīta un vērtēta kā nepamatotas atlaides piemērošana (NMPAL 6.panta pirmās daļas 12.punkts). KP vērtēs apstākļus, saistībā ar kuriem cenas pazemināšana nokārtota ar kredītrēķina palīdzību – kādi ir iemesli cenas samazināšanai, vai ir tikušas piemērotas atlaides, kuras Likums aizliedz.

Vai mazumtirgotājam atļauts saņemt preces no preču piegādātāja ar nulles cenu (nulles pavadzīmes)?

Likuma 6.panta pirmās daļas 12.punkta mērķis ir nepieļaut nepamatotas atlaides piemērošanu. Nešķiet loģiska regulāra preču pieņemšana par 0,00 vai 0,01 EUR, ja mazumtirdzniecības veikalu plauktos mazumtirgotājs to paredzējis tirgot kā regulāro preci. Citi gadījumi, kuros šāda cena 0 var tikt piemērota, ir testeru produktiem, degustāciju produktiem, kā arī izņēmumu gadījumos, kuri vērtējami individuāli.

Preču izvietojums plauktos

Vai piegādātājs drīkst maksāt par preču izvietojumu pamata plauktos?

Maksa par izvietojumu pamata plauktos ir aizliegta. Atļauta ir tikai maksa par izvietojumu papildu plauktos.

Vai likums pieļauj piegādātājam maksāt mazumtirgotājam par preču papildu izkārtojumu, gadījumā, ja šīs pašas preces vienlaicīgi ir izkārtotas pamata plauktos?

Likuma norma (6.panta pirmās daļas 2.punkts) pieļauj iespēju saņemt maksu par papildu izvietojuma vietām (paletes, grozi, stendi u.c.) neatkarīgi no preču sortimenta, kas atrodas papildu izvietojuma vietās. Tās var būt gan preces, kas atrodas tā paša veikala pamata plauktos, gan arī preces, kas atrodas tikai šajos papildu plauktos.

Preču atpakaļ atdošana

Vai preču atdošana atpakaļ no mazumtirgotāju apvienības (kooperācijas) biedra veikala uz mazumtirdzniecības apvienības centrālo noliktavu ir aizliegta?

Mazumtirgotājs likuma izpratnē ir ne tikai individuāls saimnieciskās darbības veicējs, bet arī saimnieciskās darbības veicēju apvienība. Piemēram, mazumtirgotāju kooperācijas/apvienības, kas apvienojušās ar mērķi veikt centralizētu iepirkumu, vai franšīzes modeļa uzņēmumi, kas slēdz līgumus par vienotu iepirkumu visiem veikaliem, tādējādi iegūstot zemāku cenas piedāvājumu. Mazumtirgotāju apvienība attiecībā pret apvienības biedriem netiek uzskatīta par piegādātāju Likuma izpratnē. Līdz ar to Likuma normu ievērošanas pienākums gulstas uz mazumtirgotāju apvienībām, kas savu biedru vārdā vienojas ar piegādātājiem par sadarbības nosacījumiem.

Ņemot vērā, ka mazumtirgotāju apvienība Likuma kontekstā tiek vērtēta kā vienots kopums, tad preču atgriešana no veikaliem uz centrālo noliktavu nav aizliegta. Tajā pašā laikā atgādinām, ka preču atpakaļ atdošana piegādātājam, pamatojoties uz Likuma 6.panta pirmās daļas 8.punktu, izņemot Likuma normā atrunātos izņēmumus, ir aizliegta neatkarīgi no tā, vai preču atpakaļ atdošana tiek veikta no konkrētā mazumtirdzniecības apvienības biedru veikala vai centrālās noliktavas.

Norēķinu termiņi

No cik dienām norēķinu termiņš tiek uzskatīts par netaisnīgu un nepamatotu?

Preces	Derīguma termiņš, dienas	Piegādes biežums, reizes nedēļā	Taisnīgs termiņš, dienas
Pārtikas preces	≤25	-	≤30

Svaigi dārzeņi un ogas	-	≥ 3	≤ 20
Pārējās pārtikas preces un nepārtikas preces	-	-	Preču vidējais aprites termiņš veikalā + 10 dienas

---

Kā tiek aprēķināts preču vidējais aprites termiņš?

Preces aprites termiņš ir laika periods no dienas, kad veikta preces piegāde uz veikalu, līdz preces nopirkšanas dienai veikalā. Ievērojot to, ka katrā reizē šis periods var atšķirties, ir pamatoti izmantot vidējo aprites termiņu.
